

“10 KASIM”DA ATATÜRK’Ü HEM ANMAK HEM DE ANLAMAK

Yazı
İbrahim BERKSOY
(ME'91)

O smanlı İmparatorluğu'nun yıkıntılarında uzun ve sancılı bir Ulusal Kurtuluş Savaşı sonucunda adeta yoktan var edilen Türkiye Cumhuriyeti'ne ve onun kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk'e saygısı, sevgisi, gönülden bağlılığı olan herkesin her 10 Kasım'da onu saygıyla, sevgiyle, derin bir özlemlerle anmakta olduğundan hiç kuşkusuz yok... O gün kimimiz Anıtkabir'i ziyaret ederek, kimimiz bulunduğumuz yerlerde anısı önünde saygıyla eğilerek, kimimiz hafta boyunca düzenlenen anma etkinliklerine katılarak Atatürk'e olan bağlılığımızı, her geçen gün artmakta olan derin özlemimizi içtenlikle ifade ederiz.

O gün Atatürk, Anıtkabir'de ziyaretçilerini ağırlar... “*Şu resmî tören bir bitse de beni içtenlikle ziyarete gelen halkla kucaklaşısam, özlem gidersem*” der gibidir... Halktan yana en ufak bir şikâyeti, kırgınlığı, dargınlığı yoktur ama o resmî törenlerde kimlerin hangi hesapla huzuruna çıktığını da bilir, hisseder... Kimler huzuruna sevgi, saygı ve özlem dolu bağlılıkla gelmişse aynı sevgi, saygı ve özlem dolu bağlılıkla karşılık verir. Buna karşılık kimler istemeye istemeye, zoraki, ıkınarak, sıkılarak, protokol gereği “mecburiyetten” gelmişse onları da ayırıp bir köşeye koyar gibidir...

O gün öğretmenlerimiz öğrencilerine Atatürk'ü anlatır. Hep bir ağızdan gururla okuduğu günlerdeki gibi, gönüllere yer etmiş olan “andımız”ı öğrencilerine okur, kulaklarına küpe eder. Onlara yalnızca okul sıralarının iyi birer öğrencisi olmayı değil, aynı zamanda, Cumhuriyetin onurlu bireyleri olarak, hayatın da iyi birer öğrencisi olmayı öğütler... Tefik Fikret'in ünlü yapıtı *Rûbab-ı Şikest*'de (Kırık Saz) yer alan “fikri hür, irfanı hür, vicdanı hür bir şairin” dizesinden ilhamla Atatürk'ün 1925 yılında öğretmenlere hitaben söylediği şu sözler Cumhuriyetin öğretmenlerinin kutup yıldızı gibidir: “*Hiçbir zaman hatırımızdan çıkmayın ki Cumhuriyet sizden 'fikri hür, vicdanı hür, irfanı hür' nesiller ister.*”

O gün aydınlarımız, sanatçılarımız, yazarlarımız, bilim insanlarımız sözle, yazıyla, sanatın her daliyla, içlerindeki dinmek bilmeyen sevgi, saygı ve özlemlerle Atatürk'ü anlatır; Selanik'teki günlerinden başlayarak

hayat serüvenini gözler önüne serer, gözden kaçan hususları, anıları, olayları, olguları titizlikle gündeme getiriler.

* * * *

Ölümünün ardından iç ve dış basında yayımlanan yazılar, değerlendirmeler, çoğu cephelerde savaşlarla geçmiş 57 yıllık kısa bir ömrün sonunda onun hayata dair nasıl silinmez izler bıraktığını gözler önüne sermektedir. Değerli aydınımız Orhan Erinç'in “*10 Kasım*” başlıklı çalışmasını, iç ve dış dünyada Atatürk'ün ardında bıraktığı unutulmaz “hâle”yi, duygu selini anlamak bakımından burada anmak isterim. Tam da 10 Kasım'da okunacak bir kitaptır bu değerli çalışma. Kitap, yazarın kendi ifadeleriyle, “Atatürk'le 34 ay yaşamış ve aynı havayı solumuş bir yurttaş olmanın” sorumluluğuyla uzun yıllara dayalı bir çalışmanın ürünü olarak hazırlanmış ve ilk kez 2003'te yayımlanmıştır. Daha sonraları Cumhuriyet gazetesi, yerinde bir kararlar, herkes okusun bilsin diye kitabın 160 sayfalık bir özetini okurlarına armağan etmişti. 2003 ve onu izleyen yıllarda yalan yanlış bilgi kırıntılarıyla, dedikodularla, iftira ve karalamalarla Atatürk'ün iç ve dış kamuoyunda gözden düşürülmeye çalışıldığını, ulusun bağrından sökülüp çıkarılmaya çalışıldığını hepimiz yaşadık, gördük, görüyoruz... Geçmişten bugüne Cumhuriyetin devrimler çağıyla hiçbir zaman barışık olmamış bu “beyhude” girişim, hiç kuşkusuz, Cumhuriyetin onurlu bireylerinde asla bir karşılık bulamaz, bulamayacaktır.

10 Kasım'da Atatürk'ü anmak ve anlamak bağlamında Enver Ziya Karal'ın başucu kitabı olarak yıllardır elden ele dolaşan *Atatürk'ten Düşünceler* adlı değerli derlemesini de yeri gelmişken burada belirtmek isterim. Atatürk'ün düşüncelerini tematik olarak bir bütünlük içerisinde değerlendiren bu yapıta ODTÜ'lüler hiç de yabancı değildir. Kitabı elime alıp Atatürk'ün düşünceleri arasında gezinirken Atatürk'ün şu sözleri, içinde yaşadığımız günleri düşününce bana pek “manidar” geldi: “*Ben namuslu bir adamım, benimle arkadaş olanların da namuslu olması gerek.*” Atatürk'ün bu sözünün yanına İsmet İnönü'nün 5 Temmuz 1931'de Meclis kürsüsünde söylediği şu ünlü sözünü de eklemek isterim: “*Bir ülkede namuslular da namussuzlar kadar cesur olmazsa o memleket batar.*”

* * *

10 Kasım, Atatürk'ün aramızdan ayrılışının yıl dönümü olması nedeniyle, anısı önünde saygıyla eğildiğimiz hüzünlü bir gün. Elbette bu özel günde Atatürk'ü saygıyla, sevgiyle ve özlemlerle anıyoruz. Ama, içinde bulunduğumuz günleri göz önüne aldığımızda, Atatürk'ü içtenlikle anmakla birlikte, geniş bir perspektifle, onu anlamaya yönelik çalışmalara ağırlık vermemiz gerektiği açıktır.

10 Kasımlar Atatürk'ü hem anmak hem de anlamak içindir.

Bu duygu ve düşüncelerle Atatürk'ün aziz hatırası önünde saygıyla eğiliyorum.

